

УДК 351.741

Дмитро Володимирович ШВЕЦЬ,
кандидат педагогічних наук
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, Харків)

ЮРИДИЧНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ЯК НЕОБХІДНА УМОВА ЇХ ПРОФЕСІОГЕНЕЗУ

У статті досліджено питання професійно-правового спрямування підготовки працівників поліцейських підрозділів України, визначена її юридична складова як необхідна умова виховання висококваліфікованих фахівців-правоохоронців

Ключові слова: професійна підготовка, професіогенез, поліцейський, правоохоронна діяльність.

Постановка проблеми. В умовах активізації євроінтеграційних процесів, наближення України до співтовариства розвинених країн особливої актуальності набуває реалізація конституційної норми щодо розбудови України як демократичної, соціальної і правової держави. Враховуючи це, у державі запроваджено правові стандарти, які діють у провідних країн міжнародної спільноти, що стало видатною подією, каталізатором демократизації суспільного життя. З огляду на це потрібно передусім вирішити проблеми реалізації конституційних прав і свобод громадян, підвищити рівень загальної правової культури і правосвідомості громадян, а також розпочати виховання фахівців нової генерації. Останнє, звісна річ, зумовлює необхідність реорганізації, по-перше, освітянського процесу і на загальнодержавному рівні, і за галузевим спрямуванням, по-друге, як системи державного управління в цілому, так і Національної поліції України зокрема.

© Швець Д. В., 2017

Крім того, потреба вивчення якості фахової підготовки поліцейських зумовлена як зростаючими вимогами до неї, оскільки це впливає на їх готовність до виконання службових обов'язків, так і необхідністю утвердження законності в суспільстві, забезпечення прав і свобод людини у сфері публічного порядку.

У сучасних умовах правоохоронців мають вміти знаходити ефективні механізми забезпечення прав і свобод людини, володіти необхідними знаннями, вміннями й навичками, а також бути здатними застосовувати їх на практиці.

Навчання особи, яка уповноважується державою застосовувати до громадян, які вчинили протиправне діяння, силу (заходи фізичного впливу, спеціальні засоби, вогнепальну зброю), має певну специфіку. Це потребує кардинального вдосконалення професійної підготовки поліцейських [1, с. 67–69], насамперед її юридичної складової, оскільки діяльність поліцейського характеризується суворою правовою регламентацією. Саме необхідність підготовки висококваліфікованого й конкурентоспроможного поліцейського, який у процесі виконання функціональних обов'язків буде самовдосконалюватися і підвищувати професійний рівень, підтверджує актуальність даного дослідження, його теоретичну і практичну значущість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сьогодні вітчизняні науковці досягли значних результатів у вирішенні цілої низки проблем професійної підготовки кадрів Національної поліції України. Більш того, різні її аспекти вивчали юристи, філософи, соціологи, педагоги, психологи та інші фахівці, а саме: О. Бандурка, О. Буданов, В. Бутилін, О. Губанов, С. Гусаров, І. Дробуша, О. Зубков, В. Ілларіонов, М. Іншин, А. Комзюк, М. Козяр, М. Кіреєв, Л. Колодкін, О. Кононов, О. Коренєв, В. Коробов, О. Крилов, В. Мельник, В. Морозов, С. Полежаєв, В. Райко, В. Сальников, О. Столяренко, В. Чернявський, І. Шушкевич та ін.

Передусім слід вказати, що процес професіоналізації постійно викликає дослідницький інтерес вчених і практиків у зв'язку з його високою соціальною значущістю, а вирішення проблем і його розвиток (професіогенезу) актуальне і з теоретичної, і з прикладної точок зору. У контексті загальнонаукової тенденції до поглибленого вивчення питання підвищення професійності на сьогодні сформувалися окремі «фахові» теоретичні і прикладні школи професіогенезу, в межах яких розробляються технології навчання представників окремої професійної групи – поліцейських (А. Дубнякова, Л. Мороз, О. Томилова, О. Цільмак, О. Хлудова та ін.)

Незважаючи на численні дослідження, багато питань, пов'язаних із професійною підготовкою в умовах реформування МВС, розкрито недостатньо. Зокрема, це стосується й юридичної складової професійної підготовки поліцейських, що є досить актуальним і корисним, чим і зумовлене обрання теми даної роботи.

Метою статті є вивчення професійно-правового спрямування підготовки працівників поліцейських підрозділів України, визначення її юридичної складової як необхідної умови виховання висококваліфікованих фахівців-правоохоронців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Верховна Рада України 2 липня 2015 р. прийняла Закон України № 580 – VIII «Про Національну поліцію» [2], що свідчить про початок нового етапу розвитку правоохоронної системи України. З огляду на це актуалізувалася проблема комплексного, системного реформування поліції, яка цілком відповідала б міжнародним стандартам. Одним із пріоритетних напрямів державної політики у правоохоронній сфері є забезпечення прав і свобод людини і громадянина, закріплення необхідних гарантій для їх реалізації і вироблення дієвого механізму їх захисту у разі порушення. Від рівня довіри й авторитету правоохоронних органів значною мірою залежить і авторитет держави в цілому. Зазначимо також, що прагнення відповідати європейським стандартам ставить на порядок денний питання високого професіоналізму і компетентності майбутніх поліцейських.

Реформування поліції вимагає ретельного відбору правоохоронців, враховуючи особистісні й професійні характеристики потенційних кандидатів на службу в ній. Важливим і актуальним питанням сьогодення є виховання особистості сучасного поліцейського і надання допомоги при їх використанні у професійній діяльності. Сучасне суспільство потребує високопрофесійних поліцейських, готових і здатних до саморозвитку, самореалізації у правоохоронній діяльності, яким притаманна наполегливість у реалізації своїх професійних устремлінь.

Передусім вкажемо, що проблема підготовки висококваліфікованих працівників поліцейських підрозділів є актуальною для всіх країн світу. За всієї різниці у підходах до її вирішення позиції спеціалістів (науковців і практиків) збігаються в головному: кадровий потенціал поліції – це найважливіший компонент ефективної правоохоронної діяльності. Фахівці солідарні і в тому, що в сучасних умовах розвитку суспільства основним способом забезпечення якості й ефективності діяльності Національної поліції України є систематичне і послідовне вдосконалення системи професійної підготовки поліцейських із метою підвищення рівня їх професіоналізму (незалежно від рангу і виду поліцейської діяльності) і чіткого виконання функцій.

До наведеного додамо, що хоча уявлення про професіоналізм поліцейського і не є однаковим, однак найчастіше включає такі стандарти:

- повне розуміння призначення поліції в суспільстві;
- повага до Конституції і законів України, нормативно-правових актів, що регламентують діяльність Національної поліції України;
- почуття спільності з колегами;
- розвинений інтелект;
- наявність і постійне поповнення знань;
- володіння сукупністю методів професійної діяльності (вміння перевести знання у сферу практичної роботи);
- обізнаність про сильні і слабкі риси своєї особистості;
- психологічна й етична підготовленість;
- безперервне навчання новим методам поліцейської діяльності, підвищення юридичної кваліфікації та ін.

Більш конкретно професійні вимоги пов'язані зі спеціалізацією співробітника поліції, його посадою і місцем у поліцейській ієрархії.

У результаті проведених реформ, метою яких проголошено повне «перезавантаження» поліції, більшість підрозділів поповнилася численними свіжими кадрами. Так, новими патрульними поліцейськими стали особи різних професій: колишні будівельники, підприємці, юристи, архітектори, ветеринари та представники інших професій, які пройшли спеціальну підготовку. Усіх їх об'єднує прагнення боротися зі злочинністю і знайти себе в іншій професійній діяльності. Звісно, усі вони нині перебувають у процесі професійного становлення.

У даному випадку важливим стає питання досягнення правової і професійної ідентичності особами, для яких діяльність у правовій сфері стає професією.

Професійне становлення особистості (професіогенез) поліцейського розглядається нами як процес професіоналізації, що триває постійно і не повинен зупинятися, оскільки перманентне змінення законодавства і новітні механізми вчинення злочинів потребують від поліцейського тримати руку на «пульсі» і бути готовим у будь-якій ситуації чітко виконувати професійні завдання. Відповідно, ступінь готовності до професійної діяльності забезпечить якісний показник професіоналізму і високий рівень компетентності працівників Національної поліції України.

Професіоналізація виникає як спосіб буття, самореалізації людини, становлення її суб'єктності, що дозволяє самостійно і творчо будувати й розвивати власну професійну діяльність, формувати стійкість до впливу негативних чинників. При цьому професійне становлення можна розглядати у трьох аспектах, а саме як: 1) соціальне явище; 2) процес оволодіння особою професійною діяльністю, набуття професійно важливих якостей; 3) систему суспільних інститутів, що регулюють процес засвоєння професійної ролі [3, с. 203].

Розглядаючи професійну підготовку поліцейського, необхідно відмітити, що їх професіогенез відбувається поетапно, пронизуючи всі стадії становлення, починаючи з довузівського рівня і завершуючи професійним самовдосконаленням і підвищенням кваліфікації у практичній сфері. Звісно, на вузівському рівні професійно важливі якості тільки формуються і розвиваються, а потім професіоналізм підвищується.

У постановці цілей поліцейської освіти дискусійним є питання про те, чи повинні працівники поліції отримувати повну юридичну освіту або бути вузькими фахівцями у тій чи іншій сфері поліцейської діяльності. Відповідно до нормативно-правових приписів наявність вищої юридичної освіти потрібна далеко не всім поліцейським. У сучасних умовах реформи поліцейської освіти до завдань спеціальних відомчих вищих навчальних закладів не віднесено надання якомога більшої кількості поліцейських вищої юридичної освіти, вони мають лише визначити механізми і способи отримання поліцейськими конкретних знань, вмінь і сукупності практичних навичок для безпосереднього застосування у правоохоронній діяльності у межах інтенсивного курсу навчання (або курсу підвищення кваліфікації). На думку багатьох науковців і практиків, для поліції потрібно готувати і фахівців широкого юридичного профілю, і фахівців

вузької спеціалізації. Загальновизнано, що нині в поліцейській діяльності котується не горезвісна робоча сила, а співробітник з високим рівнем правової освіченості, професійної навченості, сукупність яких і утворює професіоналізм.

Через виконання широкого кола повноважень (превентивна і профілактична діяльність; виявлення, припинення, розслідування кримінальних, адміністративних правопорушень; забезпечення публічної безпеки; регулювання дорожнього руху і контроль за дотриманням Правил дорожнього руху тощо) до поліцейських ставляться підвищені вимоги: не лише знати і вміти застосовувати норми права, а й мати спеціальну правову освіту, і при цьому бути висококваліфікованим працівником із високим рівнем правосвідомості і правової культури.

В умовах формування нового типу фахівців правоохоронної сфери при професійній підготовці поліцейських до діяльності треба особливу увагу приділяти юридичній складовій (знання законів, норм і правил). Без цього неможливе дотримання принципів діяльності поліції (верховенство права, гарантування прав і свобод людини, законність, презумпція невинуватості, невідворотність покарання, відкритість і прозорість, поліцейська нейтральність, взаємодія з населенням на засадах партнерства та ін.) і виконання поліцейськими таких обов'язків:

- неухильне слідування положенням Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів, що регламентують діяльність поліції, а також Присяги поліцейського;
- професійне виконання своїх службових обов'язків відповідно до вимог нормативно-правових актів, посадових (функціональних) обов'язків, наказів керівництва;
- повага і дотримання прав і свобод людини;
- збереження інформації з обмеженим доступом, яка стала їм відома у зв'язку з виконанням службових обов'язків (пп. 1–3, 5 ч. 1 ст. 18 Закону України «Про Національну поліцію»);
- дотримання положень Закону України «Про захист персональних даних» [4] у випадку безпосереднього оперативного доступу до інформації й інформаційних ресурсів органів державної влади (ч. 1 ст. 27 Закону України «Про Національну поліцію» [2]);
- повідомлення особі, під час проведення превентивних поліцейських заходів, про причини застосування до неї превентивних заходів, а також доведення до її відома суті нормативно-правових актів, на підставі яких застосовуються такі заходи (ч. 2 ст. 31 Закону України «Про Національну поліцію» [2]).

Юридична складова професійної підготовки поліцейського має певну специфіку в системі юридичної освіти в цілому, оскільки юридична освіта пересічного громадянина і працівника поліції через об'єктивні умови не можуть бути тотожними та збігатися за змістом.

Юридична освіченість поліцейського формує професійну дисципліну, відповідальність, почуття обов'язку. Вона допомагає розвитку активної жит-

тевої позиції особового складу поліції. Кожному працівникові поліції потрібно прищепити як готовність й уміння сприймати нову соціальну інформацію, переробляти, перевіряти, узагальнювати, робити критичні висновки, так і здатність приймати рішення і домагатися їх виконання тощо. Крім того, юридична освіченість сприяє формуванню морально-психологічної готовності поліцейського до виконання службових обов'язків, яке регулюється, захищається, стиmuлюється нормами права. Постійний критичний аналіз норм права задля виявлення їх соціальної цінності, морального змісту, зіставлення з ними різних життєвих ситуацій виховує в особового складу Національної поліції уміння конкретно мислити, глибоко оцінювати соціальну дійсність.

Юридичне наповнення професійної підготовки поліцейських дозволяє формувати систему професійних правових знань, уявлень і настанов, що забезпечують їх свідомо активну правомірну поведінку у процесі професійної діяльності та інших сферах. Професійно-правове наповнення підготовки поліцейських сприяє їх становленню як особистості і фахівця відповідного рівня.

Юридична спрямованість професійної підготовки поліцейських, безперечно, впливає на: процес самовдосконалення, саморозвитку, професійно-особистісного розвитку; підвищення професійної свідомості і самосвідомості; ставлення працівника поліції до себе як до професіонала. Усе це разом формує і виховує самостійність і відповідальність майбутнього фахівця у сфері правоохоронної діяльності.

Змістом юридичної складової професійної підготовки поліцейських є набуття професійних правових цінностей, формування ставлення до себе як до професіонала і поваги до правоохоронної діяльності, усвідомлення себе як правоохоронця, оцінка власних професійних здібностей крізь призму таких правових принципів, як справедливість, рівність, свобода, гуманізм, добросовісність, законність.

З урахуванням юридичної складової можна виокремити три основні функції професійної підготовки поліцейських:

– *пізнавальну*, виконання якої дозволить забезпечити працівників поліції достатнім обсягом правових знань і умінь, її суть відображається у понятті «правова підготовка». Знання права передусім передбачає їх обізнаність щодо правових явищ, які мають повсякденне значення у їх професійній діяльності. Саме знання основних положень нормативно-правових актів, що регулюють не лише діяльність Національної поліції України, а й права людини і громадянина, їх взаємини один із одним, а також із державою і правоохоронними органами є однією з необхідних умов дотримання принципу законності у правоохоронній діяльності.

Необхідно зважати на те, що для поліцейських знання права не зводиться до простої поінформованості щодо існування тих чи інших правових норм, воно також передбачає не лише знання конкретних норм, а й розуміння основних принципів права, правової політики держави, соціальної цінності законодавства, органічного зв'язку права і моралі, оперування положеннями Конституції України та інших основних нормативно-правових актів, дія яких спрямована на регулювання правового статусу широкого кола учасників суспільних відносин.

Без знання і розуміння правових норм поліцейськими неможлива ефективна, правомірна оцінка різних ситуацій, в яких можуть вони опинитися. Важливим критерієм достатнього рівня юридичної освіченості поліцейських, із точки зору знання ними законодавства, слід уважати вміння і здатність провадити діяльність відповідно до отриманих відомостей про державно-правові явища. Правильне застосування норм права в конкретних життєвих ситуаціях, з якими поліцейські стикаються щодня, свідчить про вміння і навички професійно вчиняти певні юридичні дії у процесі виконання своїх службових обов'язків, що, звісно, можливо лише за умови володіння достатніми і ґрунтовними правовими знаннями.

Уміння і здатність якісно реалізовувати і застосовувати правові принципи і норми у процесі професійної діяльності на основі умінь і навичок об'єктивується у понятті «професійний досвід». Саме професійний досвід правозастосування допомагає поліцейським орієнтуватися у правовій інформації, здійснювати відбір з неї необхідного для правильного вирішення конкретної правової ситуації з урахуванням вимог норм матеріального і процесуального права. Високий рівень професійного правового досвіду значно економить час, необхідний для прийняття конкретного рішення. Не випадково в юридичній літературі відзначають ту обставину, що в жодній іншій професії не мають такого важливого значення знання правових норм, основ психологічної діяльності, правовий і життєвий досвід, а, особливо, професійний, як у роботі слідчих [5, с. 174] та інших суб'єктів правозастосування.

До того ж для підвищення ефективності використання норм права важливе значення мають емоційне й моральне ставлення до права, оцінка правової ситуації, переконання в необхідності застосування правової норми тощо. Ці завдання і виконуються при реалізації оціночної функції юридичної складової професійної підготовки поліцейських;

– *оціночну*, тобто йдеться про емоційні утворення (ціннісне ставлення до правових явищ у формі ціннісних орієнтирів).

Емоційні стани психіки, думки, переконання, ставлення поліцейських до права і практики його реалізації утворюють таке поняття, як «правова психологія». Емоційні стани формуються на основі правових знань і уявлень про норми права, юридичні обов'язки і права, законності у правотворчій і правозастосовній діяльності. Свідомі правові переживання активно впливають на поведінку співробітників поліції за будь-якої правової ситуації. Наприклад, навіть коли поліцейський відчуває вплив негативних емоцій, йому мають бути притаманні: толерантність, емоційна стійкість до впливів несприятливих чинників і знижений рівень тривожності. Крім того, психологічний рівень ставлення до права має чітку предметну спрямованість, у ньому проявляються ставлення до явищ навколишньої дійсності, що становлять предмет правового регулювання. Правова регламентація обмежує волю поліцейських, підпорядковуючи їх діяльність чітко встановленому нормами закону порядку [6, с. 53, 82];

– *регулятивну*, виконання якої зводиться до формування правових настанов і орієнтирів.

Правові настанови – це стан готовності особи проявити активність у сфері пізнання і реалізації права, здатність суб'єкта до правової активності у конкретній ситуації. Наприклад, на певний момент конкретний вчинок ще не здійснено, але вже є намір на його вчинення. Правова настанова існує як різновид суб'єктивної норми. На відміну від норми права, що має обов'язковий характер для невизначеного кола осіб, нормативність настанови існує для конкретної особистості і забезпечується не публічною владою, а внутрішнім переконанням, її совістю [7, с. 40].

Правові настанови поліцейських мають такі особливості:

- носять виражений усвідомлений характер, оскільки їх основу становлять правові знання, навички і вміння, емоційно-позитивні оціночні елементи;
- регулюють специфічну (правоохоронну) діяльність поліції щодо застосування норм права;
- формуються у процесі правової освіти і під впливом правоохоронної діяльності й професійних потреб щодо їх вдосконалення.

Правові настанови є сполучною ланкою між професійною правосвідомістю і правозастосовною діяльністю. Отже, залежно від типу настанов (позитивні чи негативні) застосування права працівниками поліції здійснюється відповідно до вимог закону або суперечить їм.

У сукупності правові настанови формують орієнтири працівників поліції і становлять функціональний аспект правосвідомості з позиції загальної спрямованості суб'єкта на досягнення мети і виконання завдань правового регулювання.

Дія правових орієнтирів більш тривала і результативна, ніж правових настанов. Насамперед вони визначають пріоритети правоохоронної діяльності поліцейських і впливають не тільки на застосування норм права, а й на розвиток законодавства. Наприклад, пріоритетним напрямом сучасної правової політики стає всебічний правовий захист прав і інтересів особистості, що, урешті-решт, і зумовлює формування відповідних ціннісних орієнтирів у процесі професійної підготовки поліцейських.

На підставі проаналізованих функцій доцільно виокремити особливості юридичної складової професійної підготовки поліцейських як необхідної умови їх професіогенезу, а саме:

- формування шанобливого ставлення до права, закону, практики його застосування;
- практичне значення юридичної освіченості, адже працівники поліції не тільки знають основні принципи права, норми права, а й використовують їх у правозастосовній діяльності;
- переконаність у необхідності неухильного дотримання букви і духу закону;
- сприяння вчиненню активних правомірних дій щодо дотримання прав і свобод громадян;
- вплив на різні сфери життєдіяльності поліцейських тощо.

У підсумку даного дослідження важливо відмітити законодавчу ініціативу окремих народних депутатів щодо наявності у кандидатів на службу в Національній поліції України обов'язкової вищої юридичної освіти.

Так, 7 листопада 2016 р. народними депутатами був внесений і зареєстрований у Верховній Раді України законопроект № 5367 «Про внесення змін до Закону України «Про Національну поліцію» (щодо уточнення вимог до осіб, які претендують на зайняття посади поліцейського) [8]. Пропонується доповнити вимоги до громадян, які приймаються на службу до Національної поліції, обов'язковістю отримання вищої юридичної освіти та проходження військової служби (окрім поліції охорони та спецпризначенців).

У пояснювальній записці до даного законопроекту зазначається, що практична реалізація положень Закону України «Про Національну поліцію» з часу його впровадження свідчить, що для зайняття посади поліцейського є не достатнім отримання повної загальної середньої освіти, а також проходження попередньої фахової підготовки, що проводиться установами органів Міністерства внутрішніх справ України.

Повністю підтримуємо думку авторів законопроекту у тому, що для виконання своїх обов'язків працівник поліції повинен мати фахові знання у сфері права, бути компетентним (обізнаним щодо своїх прав, прав громадян), а також розумітися на положення законодавчих актів України й міжнародно-правових документів.

Наявність лише повної загальної середньої освіти у поліцейського не дає йому можливості виконувати основні завдання і посадові обов'язки на професійному, компетентному рівні, зокрема, виносити адміністративні штрафи, складати акти обшуку, гарантувати законність своїх дій і дій громадян, захищати громадян тощо.

Ініціатори законопроекту наголошують, що такі зміни забезпечать охорону прав і свобод людини, протидію злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку на достатньому професійному рівні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Вивчаючи питання професійно-правового спрямування підготовки поліцейських, хочемо підкреслити важливе значення її юридичної складової як необхідної умови навчання висококваліфікованих фахівців-правоохоронців. Звичайно, юридичне наповнення професійної підготовки поліцейських має свою специфіку. Тому цілком зрозумілим постає важливе питання про досягнення правової і професійної ідентичності особами, для яких діяльність у правоохоронній сфері стає професією.

Професійне становлення поліцейського (професіогенез) розглядається нами як процес професіоналізації, який повинен відбуватися постійно. В умовах формування нового типу фахівців правоохоронної сфери при професійній підготовці поліцейських до діяльності треба особливу увагу приділяти юридичній складовій (знання законів, норм і правил). Без фахових правових знань неможливе дотримання принципів діяльності поліції (верховенство права, гарантування прав і свобод людини, законність, презумпція невинуватості, невідворотність покарання та ін.) та виконання визначених законодавством обов'язків поліцейських (неухильне слідування положенням Конституції України, законів України та інших нормативно-правових актів; професійне виконання своїх

службових обов'язків відповідно до вимог нормативно-правових актів; повага і дотримання прав і свобод людини та ін.).

Юридична освіченість поліцейського сприяє вихованню професійної дисципліни, відповідальності, почуття обов'язку, морально-психологічної готовності поліцейського до виконання службових обов'язків, що регулюється, захищається, стимулюється нормами права та ін.

Юридичне наповнення професійної підготовки поліцейських дозволяє сформуванню системи професійних правових знань, уявлень і настанов, що забезпечують їх свідомо активну правомірну поведінку в процесі професійної діяльності. Професійно-правове наповнення підготовки поліцейських сприяє їх становленню як особистості і фахівця відповідного рівня.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Масляніцин В. І. Професійний саморозвиток майбутнього фахівця: монографія/під ред. В. А. Ковальчук. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2012. 264 с.
2. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 03.04.2017).
3. Жидецька С. В., Землянська О. В. Особливості професійного становлення особистості в процесі професійної підготовки. *Право і безпека*. 2015. № 2 (57). С. 202–207.
4. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010 р. № 2297-VII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17> (дата звернення: 05.04.2017).
5. Стратонов В. М. Версії в практиці пізнавальної діяльності слідчого. *Право і безпека*. 2011. № 1 (38). С. 174–178.
6. Коновалова В. О. Юридична психологія: підручник/2-ге вид., перероб. і доп. Харків: Право, 2008. 240 с.
7. Скакун О. Ф. Правосознание – компонент правовой системы или ее предсистема? *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2010. Т. IX. С. 32–45.
8. Про Національну поліцію (щодо уточнення вимог до осіб, які претендують на зайняття посади поліцейського): проект Закону про внесення змін до Закону України від 07.11.2016 р. № 5367 // База даних «Законотворчість» /Верховна Рада України. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60442 (дата звернення: 04.04.2017).

Стаття надійшла до редакції 22.05.2017.

Дмитрий Владимирович ШВЕЦ,

кандидат педагогических наук

*(Харьковский национальный университет внутренних дел,
Харьков, Украина)*

ЮРИДИЧЕСКАЯ СОСТАВЛЯЮЩАЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКИ ПОЛИЦЕЙСКИХ КАК НЕОБХОДИМОЕ УСЛОВИЕ ИХ ПРОФЕССИОГЕНЕЗА

В статье изучаются вопросы профессионально-правового направления подготовки работников полицейских подразделений Украины, определена ее юридическая составляющая как необходимое условие воспитания высококвалифицированных специалистов-правоохранителей.

Ключевые слова: *профессиональная подготовка, профессиогенез, полицейский, правоохранительная деятельность.*

Dmytro V. SHVETS,

candidate of pedagogical sciences

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

LEGAL COMPONENT OF POLICE PROFESSIONAL TRAINING AS A MANDATORY PRECONDITION OF THEIR PROFESSIONAL GENESIS

Studying issues of professional and legal guidance in the process of police training, the author has stressed the importance of the legal component of police professional training as a mandatory condition for the formation and development of highly qualified experts within law enforcement sphere. It is obvious that the legal content of police professional training is specific. Therefore, it is quite clear that there is an important issue of achieving legal and professional identity by persons for whom the activity in the law enforcement sphere is the profession.

Professional police formation (professional genesis) is considered by us as a process of professionalization that has to be constantly carried out. While forming a new type of law enforcement experts, the legal component of professional police training is one of the major professional requirements of their activities. Without professional legal knowledge it is impossible the compliance with the principles of police activities (rule of law, human rights and freedoms, legality, the presumption of innocence, the inevitability of punishment, etc.) and performance of police duties prescribed by the law (strict adherence to the Constitution of Ukraine, laws of Ukraine and other regulations; professional performance of their duties in accordance with the requirements of the regulations; respect and observance of human rights, etc.).

Legal education of a police officer contributes to the formation of professional discipline, responsibility, sense of duty, moral and psychological readiness of a police officer to perform the duties, which is regulated, protected, stimulated by the law norms, etc.

The legal content of professional police training allows to create the system of professional legal knowledge, perceptions and attitudes that ensure their conscious active legal behavior during the professional occupation. Professional and legal content of police training ensures their development as individuals and professionals of the corresponding level.

Key words: *professional training, professional genesis, a police officer, law enforcement activity.*